Farg'ona viloyatining
TAShQI SAVDO AYLANMASI

(*2019 yil yanvar-mart*)

2019 yil yanvar-*mart* oylari yakuniga ko'ra, viloyatimizda tashqi savdo aylanmasi 285,2 mln. AQSh dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 1,9 %ga o'sdi. Shu jumladan, eksport hajmi 108,9 mln. AQSh dollarga (18,0 %ga o'sgan) va import hajmi 176,3 mln. AQSh dollariga (o'sish sur'ati 94,1 % ga) yetdi. Tashqi savdo saldosi minus 67,4`mln. AQSh dollarini tashkil qildi.

Farg'ona viloyati tashqi savdo aylanmasi
(*mln. AQSh dollari*)

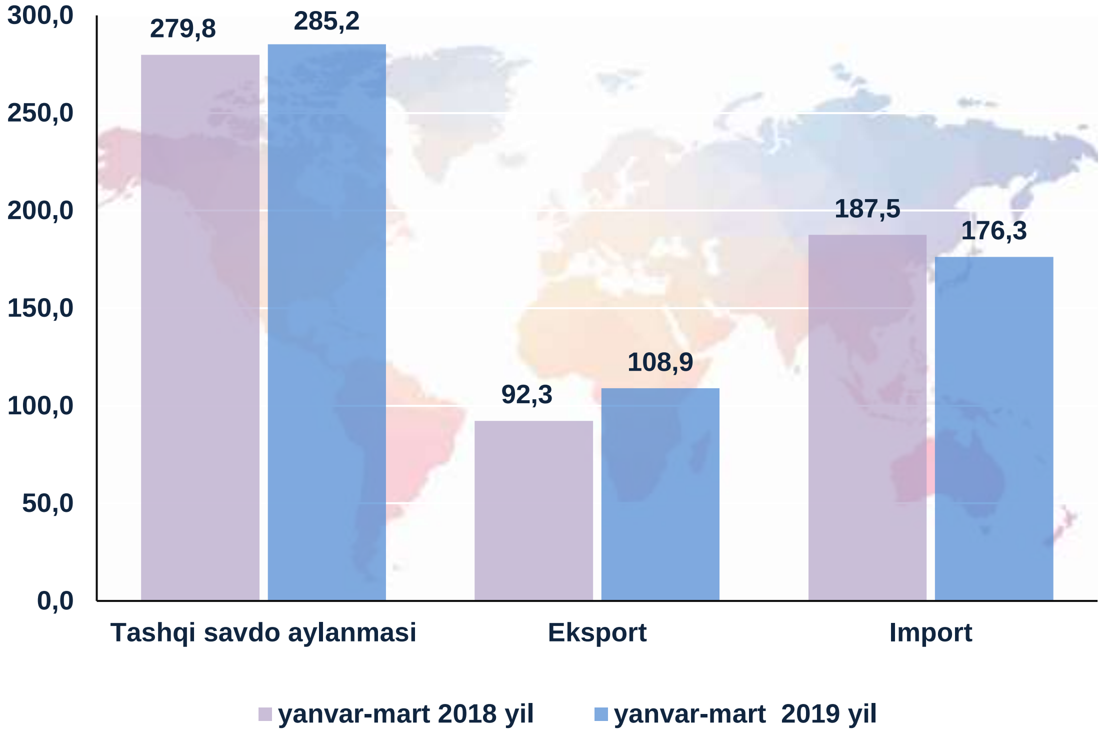

So'nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilinishi, eksportni qo'llab-quvvatlash, import o'rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida eksport tarkibida sezilarli o'zgarishga erishildi. Jumladan, xom-ashyo eksportidan, qo'shilgan

qiymati yuqori hamda sarmoya talab tovarlar eksportiga yo'naltirilgan tashqi savdo amalga oshirilmoqda.

2018-2019 yillarda tovar va xizmatlarning eksport-import ko'rsatkichlari dinamikasi
(*mln. AQSh dollari*)

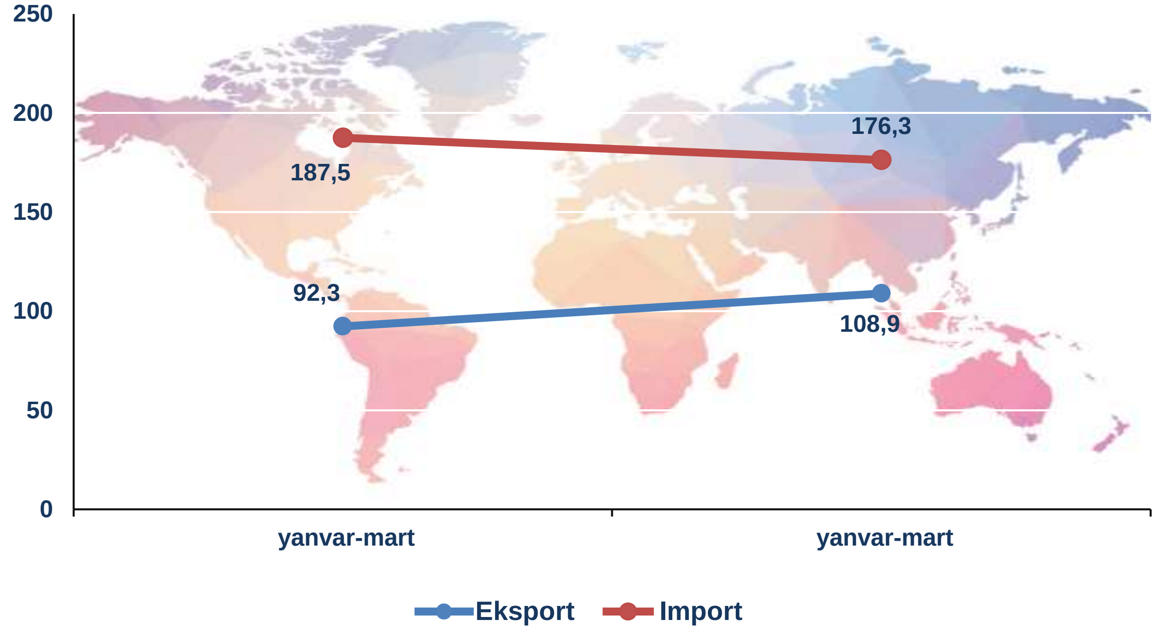

2019 yil yanvar-mart oylarida viloyat tashqi savdo aylanmasida yuqori ulushga ega davlatlar ketma-ketligi joriy yilning yanvar oyida ham o'tgan yilning mos davriga nisbatan deyarli o'zgarishsiz qolmoqda.

Viloyat tashqi savdo aylanmasida yuqori ulushga ega davlatlar

(*mln. AQSh dollari*)

Davlat nomi	Tashqi savdo aylanmasi	Eksport	Import	Tashqi savdo aylanmasidagi ulushi, %
Xitoy	77,1	27,7	49,4	27,1
Qozog'iston	40,3	3,2	37,1	14,1
Rossiya	52,1	22,4	29,6	18,3
Turkiya	23,5	16,2	7,3	8,3
Qirg'iziston	19,1	12,6	6,4	6,7
Germaniya	9,3	0,2	9,1	3,3
Latviya	3,4	0,2	3,2	1,2

(*mln. AQSh dollari*)

Davlat nomi	Tashqi savdo aylanmasi	Eksport	Import	Tashqi savdo aylanmasidagi ulushi, %
Koreya Respublikasi	8,1	1,6	6,5	2,9
Polsha	7,1	5,1	1,9	2,5
Tojikiston	6,5	2,6	3,8	2,3
Yaponiya	5,0	0,04	5,0	1,8
Bangladesh	4.6	4.6	-	1,6
Ukraina	4.6	3.1	1.4	1,6
Litva	3,3	0,1	3,1	1,2
Vietnam	2,6	2,6	0,01	0,9
Misr	2,3	2,3	-	0,8
Italiya	1,4	0,07	1,3	0,5
Belarus	1,2	0,2	0,9	0,4
Eron	1,1	0,3	0,8	0,4

Viloyatimizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida 2019 yil yanvar-mart oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 43,7 %ni tashkil etdi hamda tashqi savdo aylanmasi o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 1,5 martaga oshdi. Boshqa xorijiy davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2019 yilning yanvar-mart oylarida 1,2 % oshgan bo‘lsa, joriy yilning ushbu davrida esa tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 56,3 %ga yetdi.

EKSPORT

2019 yil yanvar yanvar-fevral oylarida eksport hajmi 108,9 mln. AQSh dollarga (18,0 % ga o’sgan) teng bo‘ldi. Eksport tarkibida tovarlar 98,9 % ulushga ega, bular asosan oziq-ovqat mahsulotlari (24,5 %), energiya manbaalari va neft

mahsulotlari (2,7 %), kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar (0,8 %),qora va rangli metallar (0,10%), shuningdek, xizmatlar (1,9 %) va boshqalar (70,0%) guruhlari hissasiga to‘g‘ri kelmoqda.

Tovar va xizmatlar eksporti tarkibi
(*mln.AQSh dollari*)

2018 Yil yanvar-mart

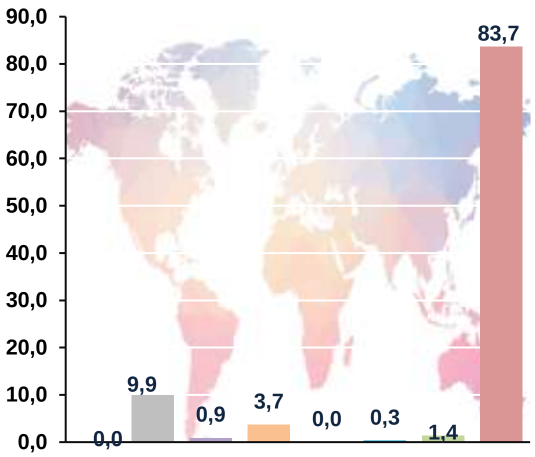

- paxta tolasi
- oziq-ovqat mahsulotlari
- kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar
- Energiya manbalari va neft mahsulotlari
- qora va rangli metallar
- Xizmatlar
- Boshqalar

2019 Yil yanvar-mart

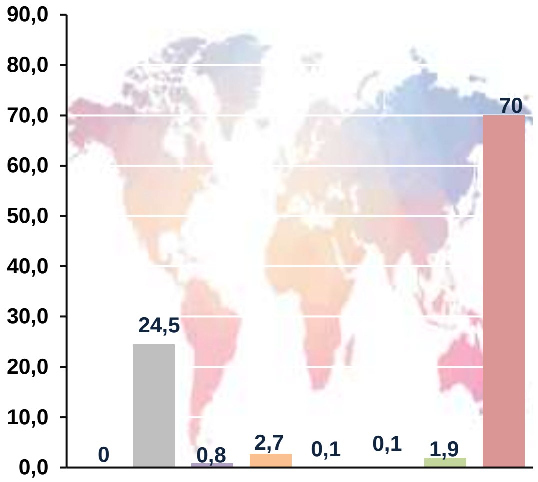

- Paxta tolasi
- Oziq-ovqat mahsulotlari
- Kimyo mahsulotlari va buyumlari
- Energiya manbaalari va neft mahsulotlari
- Qora va rangli metallar
- Xizmatlar
- Boshqalar

Eksport tarkibi

	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	mln. AQSh doll.	o‘tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSh doll.	o‘tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSh doll.	o‘tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %
Eksport	**108,9**	**118,0**	**100**	**44,5**	**138,2**	**100**	**64,3**	**107,1**	**100**
Paxta tolasi	0,0	0,0	0,0	00	00	00	0,0	0,0	0,0
Oziq-ovqat mahsulotlari	26,7	292,6	24,5	16,6	312,8	37,5	10,0	264,2	15,6
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	0,8	100,2	0,8	0,8	122,9	1,8	0,01	9,6	0,0
Energiya manbaalari va neft mahsulotlari	2,9	86,8	2,7	1,6	79,9	5,7	1,3	97,3	2,0
Qora va rangli metallar	0,01	74,4	0,01	0,009	59,1	0,02	0,02	100,0	0,0
Mashina va asbob - uskunalar	0,1	112,5	0,1	0,09	28,7	0,2	0,02	5,4 m	0,03
Xizmatlar	2,0	152,8	1,9	1,6	158,8	3,7	0,3	1,3 m	0,6
Boshqalar	76,2	98,6	70,0	23,6	103,7	53,1	52,6	96,5	81,7

Tovar va xizmatlar eksportining o'sish sur'atlari
(o'tgan yilga nisbatan,%)

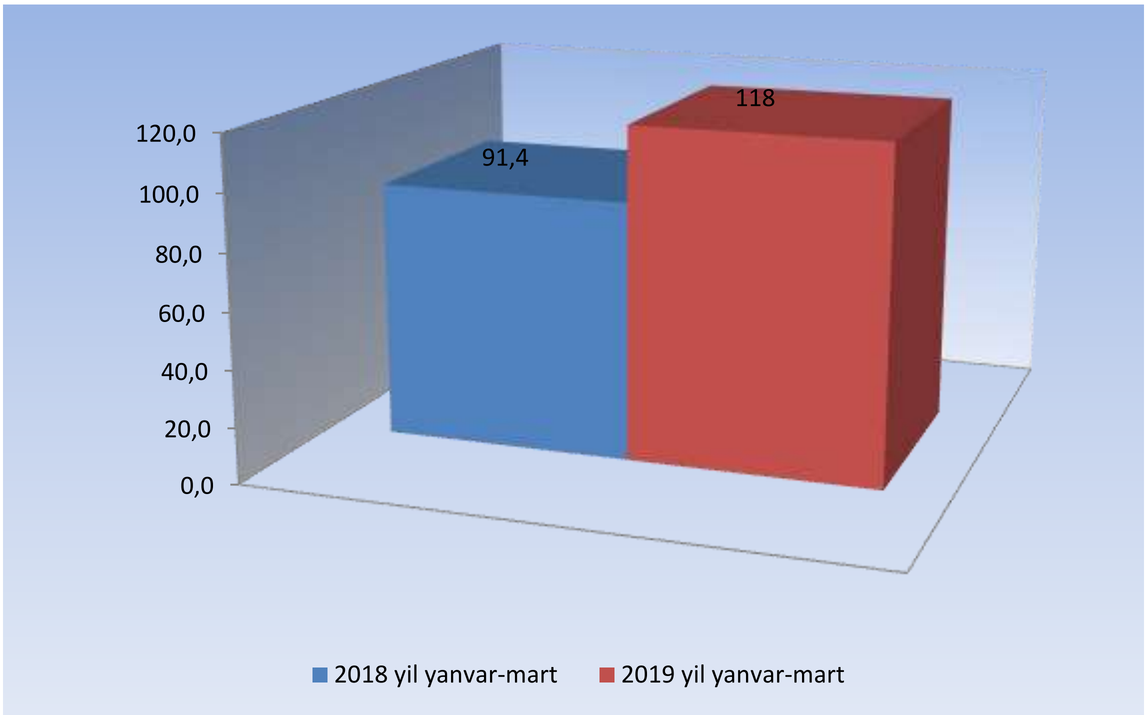

Shuningdek, tovar va xizmatlar eksporti o'sish sur'atlarining tahliliga asosan, 2019 yilning yanvar-mart oylarida eksport qilingan tovar va xizmatlar o'tgan yilgning yanvar- mart oylariga nisbatan 118,0 % ga oshgan.

Xizmatlar eksporti hajmi 2,0 mln. AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,9 % ini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 1,5 martaga ko'payganligi kuzatildi.

Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi transport xizmatlari, turizm xizmatlari, telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlari hamda moliyaviy xizmatlar hissasiga to'g'ri keladi.

2018-2019 yillarda tovarlar va xizmatlar eksporti
(oylar kesimida, mln. AQSh dollari)

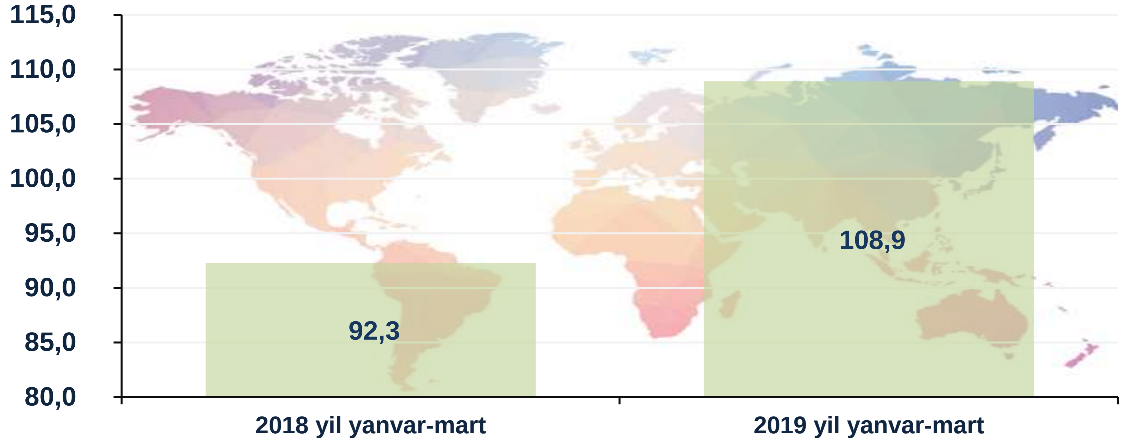

Viloyat eksportida asosiy hamkor davlatlarning ulushi
(yanvar-mart)

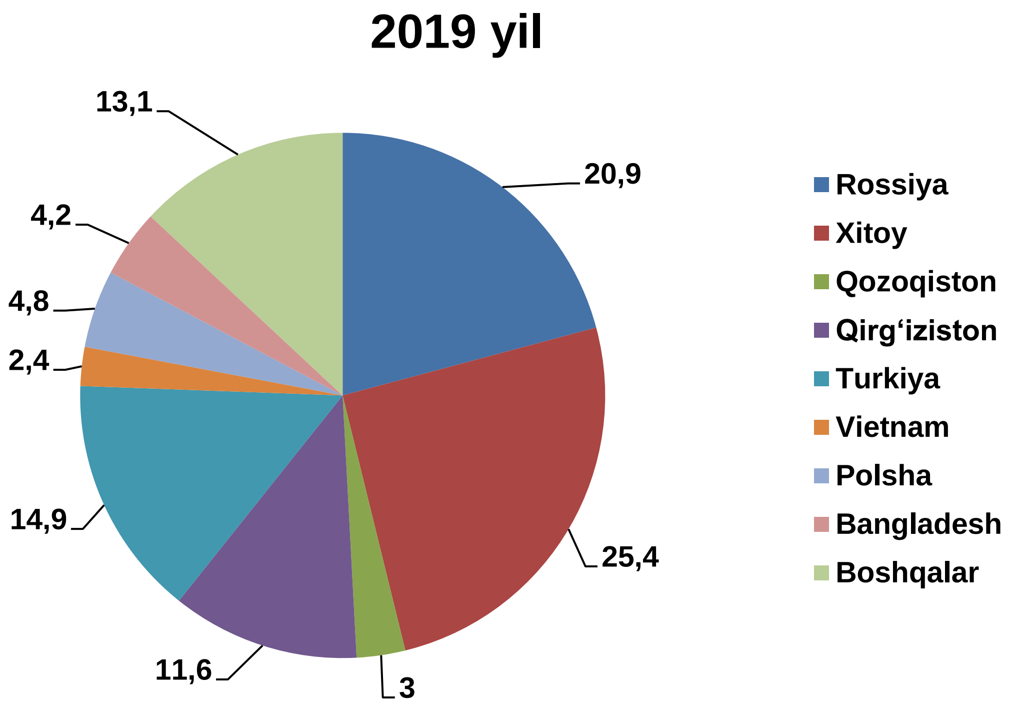

Eksport qilinayotgan tovar va xizmatlarning asosiy qismi Xitoy Xalq Respublikasi va Rossiya Federatsiyasi hissasiga to‘g‘ri kelmoqda. Bu esa umumiy eksport hajmining 46,1 % ini tashkil qiladi. Xitoy Xalq Respublikasi va Rossiya Federatsiyasiga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga nazar tashlasak, asosan energiya manbaalari va neft mahsulotlari, kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar hamda oziq-ovqat mahsulotlari guruhlaridan iborat ekanligini ko‘rishimiz mumkin.

Farg‘ona viloyatining asosiy hamkor davlatlarga amalga oshirgan eksport hajmi

Davlat nomi	Mln. AQSh doll.		Ulushi, %		O‘rni	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
Rossiya	22,2	22,4	24,1	20,6	2	2
Xitoy	23,2	27,7	25,2	25,4	1	1
Qozog‘iston	3,7	3,2	4,1	3,0	7	7
Qirg‘iziston	3,8	12,6	4,1	11,6	6	4
Turkiya	11,9	16,2	13,0	14,9	3	3
Bangladesh	6,6	4,6	7,3	4,2	4	6
Koreya Respublikasi	3,0	1,6	3,3	1,5	8	12
Polsha	5,7	5,1	6,3	4,8	5	5
Tadjikistan	0,4	2,6	0,5	2,5	17	9
Portugaliya	0,4	0,2	0,5	0,3	14	16
Ukraina	1,1	3,1	1,2	2,9	10	8
Belarus	0,5	0,2	0,5	0,2	13	19
Latviya	0,1	0,2	0,1	0,2	29	21
Litva	0,4	0,1	0,5	0,2	16	23
Belgiya	0,9	0,2	1,0	0,2	11	19
Afg’oniston	2,5	0,5	2,7	0,5	9	13
Germaniya	0,4	0,2	0,5	0,2	15	20
Eron	0,1	0,3	0,1	0,4	30	14
Gonkong	0,8	0,1	1,0	0,1	12	24
Chexiya Respublikasi	0,3	0,3	0,4	0,3	19	15

Farg‘ona viloyatining ayrim davlatlar bilan eksport tarkibi
(yanvar-mart)

ming. AQSh doll.)

	Rossiya Respublikasi		Qozoqiston Respublikasi	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
Jami eksport	**22,2**	**22,4**	**3,7**	**3,2**
Paxta tolasi	-	-	-	-
Oziq-ovqat mahsulotlari	1,7	1,9	1,8	2,1
Kimyoviy mahsulotlar va undan tayyorlangan buyumlar	0,01	0,01	0,1	0,004
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	-	0,5	0,9	0,3
Qora va rangli metallar	-	-	0,004	0,006
Mashina va uskunalar	0,2	0,03	-	0,03
Xizmatlar	0,9	1,6	0,008	0,006
Boshqalar	19,1	18,2	0,8	0,6

Meva-sabzavot mahsulotlari eksporti

2019 yilning yanvar-mart oylarida jami 23,5 ming tonnadan ziyod meva-sabzavot mahsulotlari 16,9 mln. AQSh dollariga eksport qilindi (o‘sish sur’ati 2,0 martaga ko`paygan). Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 2019 yilning yanvar-mart oylarida 18,4 ming tonnadan ko‘proq sabzavotlar 9,7 mln. AQSh dollariga yoki o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 0,2 ming tonnaga ko‘p miqdorda eksport qilingan.

Shuningdek, 3,1 ming tonna meva va rezavorlar 4,9 mln. AQSh dollariga eksport qilingan bo‘lib, eksport hajmi o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 2,0ming tonnaga ko‘pdir.

Meva-sabzavot mahsulotlarining tarkibi

Shuni aytib o‘tish joizki, mamlakatimizda eksport salohiyatini kengaytirish, yangi bozorlarni o‘zlashtirish natijasida meva-sabzavot mahsulotlari, uzum, poliz, dukkakli ekinlar, shuningdek, quritilgan sabzavot va mevalarni eksport qilish hajmi oshib bormoqda. Jumladan, 2019 yilning yanvar-mart oylarida meva-rezavorlar hamda sabzavotlar eksport hajmi 14,6 mln.AQSh dollariga yetdi (o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 1,9 martaga ko‘paygan.).

Viloyatimizda yetishtirilgan meva va sabzavot mahsulotlarining asosiy bozorlari eksport geografiyasi

Davlat nomi	2018 yil yanvar-mart			2019 yil yanvar-mart		
	Ming. tonna	Ming. AQSh,doll	Ulushi, %	Ming. tonna	Ming. AQSh,doll	Ulushi, %
Qozoqiston	2616,7	1,5	17,8	5181,6	2,1	10,0

Rossiya	3164,0	1,6	19,6	3883,4	1,6	4,1
Qirg'iziston	2840,1	1,2	14,5	5426,5	8,7	13,3
Xitoy	2983,0	2,4	1,3	25,5	24,4	0,3
Turkiya	344,9	0,3	3,7	5919,8	2,2	12,4
Ukraina	255,5	0,2	0,2	910,5	0,7	3,4

IMPORT

Joriy yilning yanvar-mart oylarida import hajmi 176,3 mln. AQSh dollariga (o'sish sur'ati 94,1 %) teng bo'ldi. Import tarkibida eng katta ulush mashina va asbob uskunalar (32,7%), energiya manbalari va neft maxsulotlari (11,1 %), oziq-ovqat mahsulotlari (8,5 %), kimyo mahsulotlari va undan tayyorlangan buyumlar (11,3 %), qora va rangli metall (10,9 %), hamda, boshqalar hisobiga to'g'ri keldi(21,7 %).

Tovar va xizmatlar importi tarkibi
(*mln.AQSh dollari*)

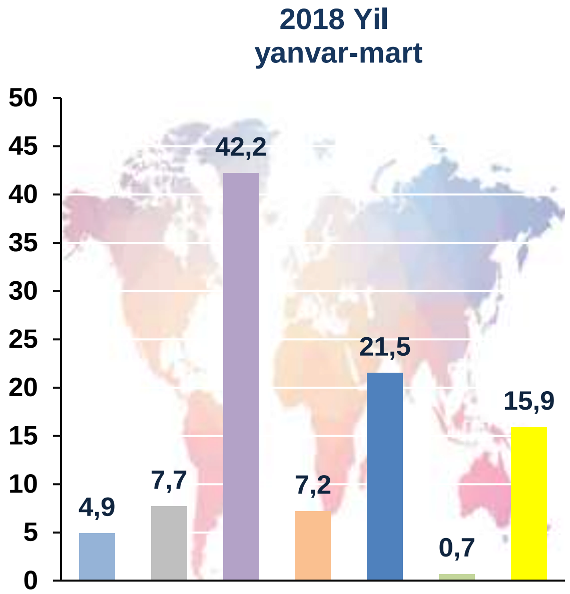

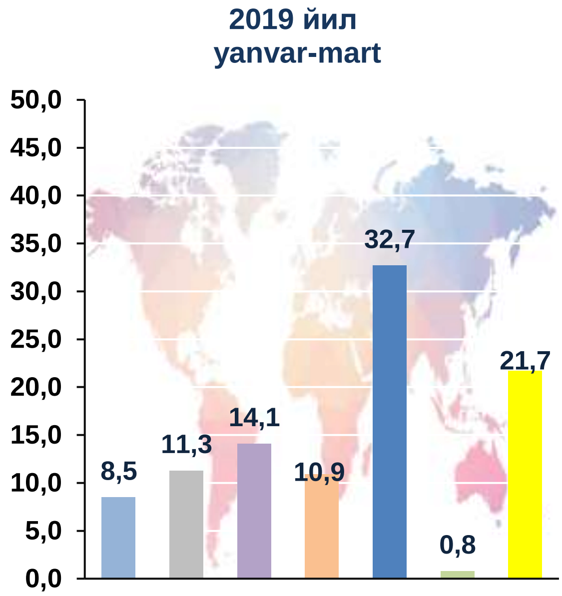

- Oziq-ovqat mahsulotlari
- Kimyo mahsulotlari va buyumlari
- Energiya manbaalari va neft mahsulotlari
- Qora va rangli metallar
- Mashina va asbob-uskunalar
- Xizmatlar
- Boshqalar

Import tarkibi

	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	mln. AQSh doll.	o‘tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSh doll.	o‘tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSh doll.	o‘tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %
Import	**176,3**	**94,1**	**100,0**	**80,0**	**69,8**	**100,0**	**96,3**	**132,3**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari	15,0	1,6p	8,5	10,9	2,7p	13,7	4,0	77,2	4,3
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	19,8	137,3	11,3	4,3	119,4	5,4	15,5	143,3	16,1
Energiya manbaalari va neft mahsulotlari	24,9	31,5	14,1	24,8	31,4	31,0	0,08	75,4	0,1
Qora va rangli metallar	19,1	142,2	10,9	9,1	227,8	11,4	9,9	105,8	10,4
Mashina va asbob-uskunalar	57,7	143,5	32,7	2,7	219,6	3,4	54,9	141,0	57,1
Xizmatlar	1,3	109,6	0,8	0,04	485,2	0,1	1,3	107,0	1,4
Boshqalar	38,2	128,8	21,7	28,0	122,4	35,0	10,2	149,8	10,7

Import qilingan tovar va xizmatlarning oylar kesimidagi o‘sish sur’atlari bo‘yicha quyida keltirilgan ma’lumotlardan shuni ko‘rishimiz mumkinki, joriy yilning yanvar-mart oylari davomida eng yuqori o‘sish sur’atlari kuzatilgan.

Tovarlar va xizmatlar importining o‘sish sur’atlari dinamikasi

(o‘tgan yilga nisbatan, %)

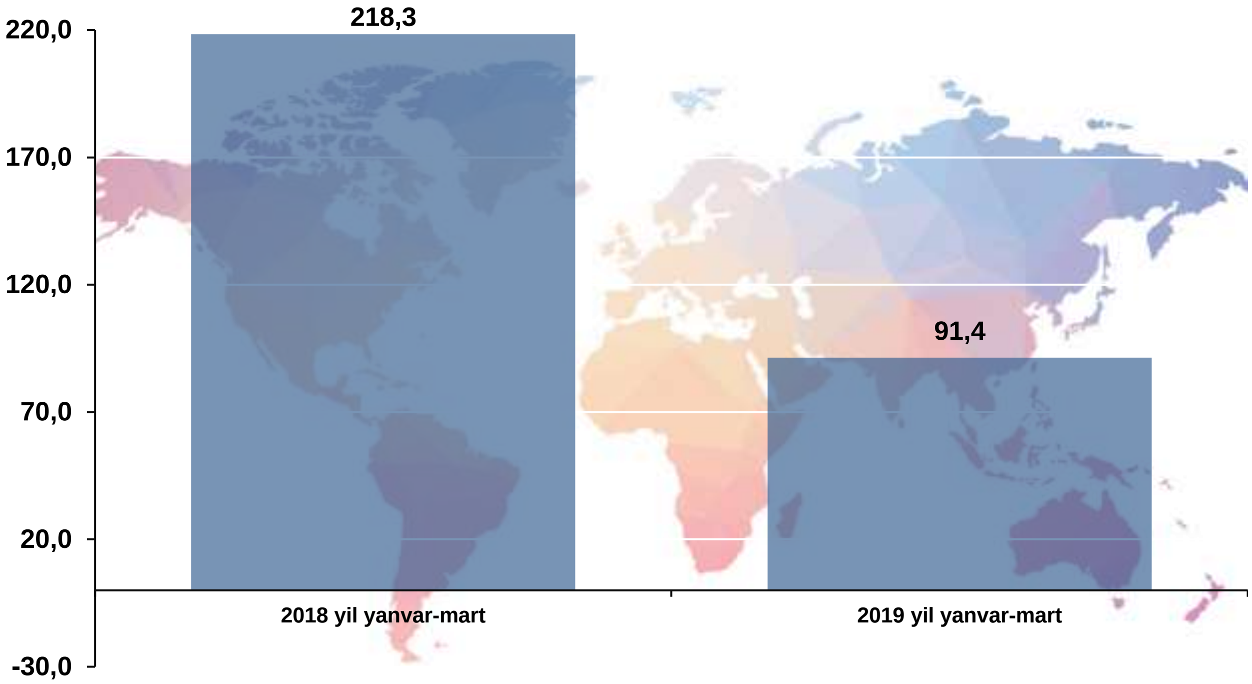

Shuningdek, tovar va xizmatlar importi o‘sish sur’atlarining tahliliga asosan, 2019 yilning yanvar-mart oylarida import qilingan tovar va xizmatlar 2018 yilning yanvar-mart oylariga nisbatan 5,9 % ga kamaygan.

Farg‘ona viloyatiga asosiy hamkor davlatlardan amalga oshirilgan import hajmi

Davlat nomi	Mln. AQSh dollari.		Ulushi, %		O‘rni	
	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.	2018 y.	2019 y.
Rossiya	93,3	29,6	49,8	16,8	1	2
Xitoy	46,7	49,4	25,0	28,1	2	1
Qozog’iston	10,4	37,1	5,5	21,0	7	6
Latviya	2,1	3,2	1,1	1,8	29	21
Koreya	4,5	6,5	2,4	3,7	8	11
Germaniya	2,7	9,1	1,4	5,2	15	20
Turtsiya	4,2	7,3	2,2	4,2	3	3
Litva	2,4	3,1	1,3	1,8	16	23

Tadjikistan	2,2	3,8	1,2	2,2	17	8
Argentina	0,03	0,4	0,1	0,3	45	41
Qirgizsiton	8,3	6,4	4,4	3,7	6	4
Tayvan	0,2	1,4	0,1	0,8	53	51
Niderlandiya	1,4	1,2	0,8	0,7	38	47
Polsha	0,2	1,9	0,1	1,1	5	5
Hindiston	2,2	0,9	1,2	0,5	34	43
Ukraina	0,1	1,4	0.1	0,8	10	7
Belarus	0,2	0,9	0,1	0,6	13	18
Italiya	1,2	1,3	0,7	0,8	25	25
Yaponiya	0,05	5,0	0,1	2,8	31	30
Serbiya	-	0,6	-	0,4	-	48

Xizmatlar importi tarkibi, (%)

2019 yil yanvar-mart

Xizmatlar importi hajmi 1,3 mln. AQSh dollarini yoki jami import hajmining 0,8 % ini tashkil etdi va o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 109,6 %ga o‘sdi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi turizm xizmatlari, transport xizmatlari, qurilish xizmatlari va telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlaridan iborat bo‘ldi.

2018-2019 yillarda tovarlar va xizmatlar importi dinamikasi
(*oyda, mln. AQSh dollari*)

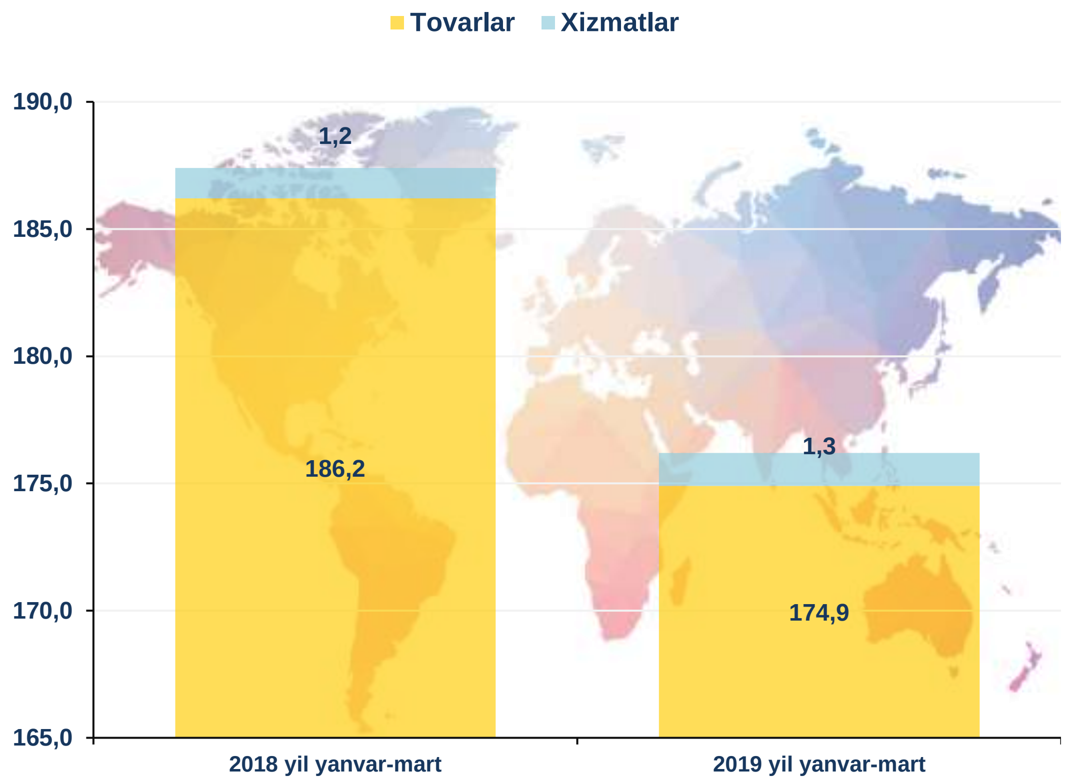

Shu bilan birga ta’kidlab o‘tish kerakki, 2019 yilning o‘tgan davri mobaynida viloyatga import qilinayotgan tovar va xizmatlar yanvar-mart oylarida o’tgan yilning mos davriga nisbatan 11,1 mln. AQSh dollarga ko‘p import qilindi va 176,3 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

Viloyat importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi
(yanvar-mart)

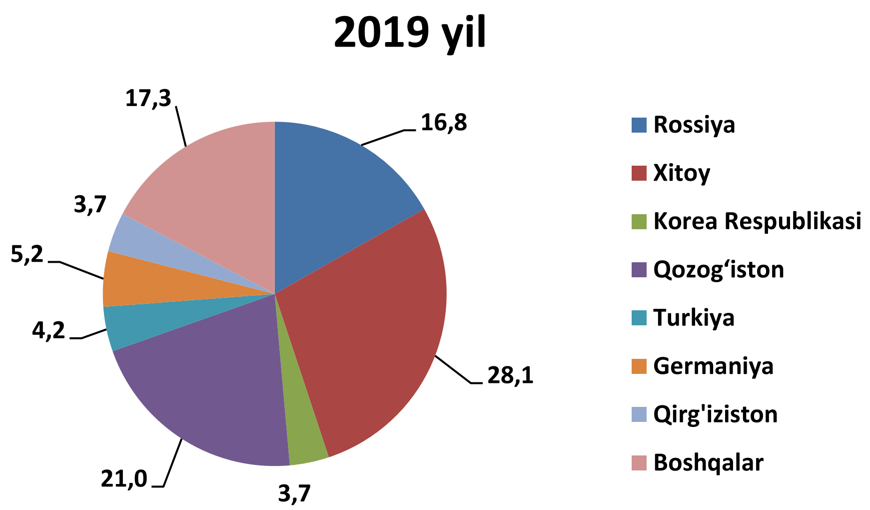

2019 yilning yanvar-mart oylarida viloyatimizga 23 dan ortiq xorijiy davlatlardan tovar va xizmatlar importi amalga oshirilgan. Shulardan 5 ta eng yirik boʻlgan Rossiya Federatsiyasi, Xitoy Xalq Respublikasi, Koreya Respublikasi, Qozogʻiston va Qirg'iziston hamkor davlatlaridan jami import hajmi 130,1 mln. AQSh dollariga teng.

Bu esa umumiy import hajmining 73,8 % ni tashkil qiladi

Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo statistikasi boʻlimi
Tel.:71-230-87-18